

استاندارد ملی شماره ۱۹۲۲۹ صنایع دستی-پایپوش گیوه‌ای کرمانشاه-آیین کار تولید

گیوه نوعی پایپوش سنتی است که تاریخچه تولید و استفاده از آن به سال‌ها پیش بر می‌گردد. گیوه‌بافی یا گیوه‌چینی از هنرهای سنتی است که از گذشته‌های دور تاکنون با توجه به شرایط اقلیمی، محیطی، جغرافیایی و همچنین امکانات موجود در هر منطقه تولید شده و هنرمندان خوش ذوق و پرتلاش بسیاری را به خود مشغول داشته است. هدف از تدوین این استاندارد، ارائه آیین کار تولید پایپوش گیوه‌ای کرمانشاه است. این استاندارد در مورد پایپوش گیوه‌ای کرمانشاه با رویه از جنس الیاف طبیعی یا مصنوعی و زیره از جنس چرم طبیعی یا مصنوعی کاربرد دارد و شیوه تولید و آماده‌سازی آن را بیان می‌کند. این استاندارد در مورد پایپوش‌های گیوه‌ای قلاب‌باف که بافت آن از روی زیره پایپوش شروع می‌شود، کاربرد دارد.

پایپوش گیوه‌ای به دو صورت دمپایی (جلو بسته و جلو باز) و کفش بافته می‌شود که شامل شکل‌ها و طرح‌های مختلف از قبیل تسمه‌ای، منجوقی، پولک‌دار، قیصری، بنددار، حلقه‌ای، مجلسی، ساده، طرح‌دار، تلفیقی با چرم، چوب، استخوان و انواع سگک است.

شکل ۱- نمونه‌هایی از پایپوش گیوه‌ای (از راست به چپ: دمپایی جلو بسته، دمپایی جلو باز و کفش)

مواد اولیه موردنیاز جهت تولید پایپوش گیوه‌ای به شرح زیر است:

۱- نخ: از جنس الیاف طبیعی یا مصنوعی با نمره‌ی مناسب که بسته به ظرافت رویه انتخاب می‌شود.

۲- زیره پایپوش: از جنس چرم یا سایر زیره‌های مورد استفاده در پایپوش‌ها با طرح‌ها و رنگ‌های مختلف.

۳- کفی پایپوش: از جنس چرم یا فوم.

۴- تزیینات: منجوق، گلابتون، مروارید، پولک، سگک، چرم و ...

مراحل بافت پایپوش گیوه‌ای به شرح زیر است:

مرحله اول : شیرازه‌بافی (پرک زدن) یا دوخت اولیه برای شروع بافت رویه پایپوش؛

مرحله دوم : ساده‌بافی؛

مرحله سوم : بافت قسمت اصلی رویه و انتقال نقشه به بافت؛

مرحله چهارم : تکمیل بافت رویه پنجه و کور کردن (اتصال دو طرف رویه به یکدیگر)؛

مرحله پنجم : شیرازه‌بافی انتهایی برای پرداخت و زیبایی کار.

در پایپوش گیوه‌ای از نقوش سنتی استفاده می‌شود که این نقوش به دو دسته هندسی و منحنی تقسیم می‌شوند. نقوش رایج در این نوع پایپوش شامل خیابانی، برگ بیدی، بُته جقه (ترمه)، دندان موشی، پروانه، کوزه‌ای، پایپونی، چشم بلبلی (نخودی)، لوزی، زرباف و پرچمی است.